

دانشگاه

<div><div>   </div><div>پنجشنبه ۱۷ اسفند ۱۴۰۲</div></div>
<div> <div>شماره ۴۰۹۷</div> <div>شماره ۴۰۹۷</div> </div>
<div><div>   </div><div>www.fdn.ir</div></div>
<div><div>   </div><div>فهرست</div></div>
<div><div>   </div><div>FARHIKHTEGANDAILY</div></div>

دانشگاه فرهنگستان

پیام دکتر ولایتی پیرامون عظمت بزرگ‌ترین مرکز علمی ایران باستان

جندی شاپور چگونه به «چهارراه علوم» جهان تبدیل شد؟

جندی شاپور از جمله مهم‌ترین مراکز آموزشی در تاریخ ایران محسوب می‌شود که چه در دوره پیش از اسلام و چه پس از اسلام آوردن ایرانیان شکوه و جلال خود را به عنوان یکی از بزرگ‌ترین و معتبرترین مراکز علمی آموزشی جهان حفظ کرد. نقش بی‌بدیل جندی شاپور به عنوان اولین منزلگاه علم در توسعه تمدن بشری خصوصا در تجمع تمدن‌های مختلف و دستاوردهای کم‌نظیر این نهاد علمی در رشد و توسعه علم در جهان، گواهی روشن بر پیشگامی ایرانیان در تاریخ علم دارد. در جهت حفظ و صیانت و زنده نگه داشتن این میراث ارزشمند از سال ۹۵ کنگرو بین‌المللی جندی شاپور با محوریت دانشگاه صنعتی جندی شاپور دزفول و همکاری سایر نهاد‌های علمی کشور پایه‌گذاری شد. چهارمین دوره این رویداد این هفته با همکاری و حمایت کمیته فرهنگ و تمدن اسلام و ایران، شورای عالی انقلاب فرهنگی و وزارت علوم،تحقیقات و فناوری در دزفول برگزار شد. دکتر ولایتی، رئیس کمیته فرهنگ و تمدن ایران و باستان شورای عالی انقلاب فرهنگی در پیامی به این کنگرو بر لزوم توجه هرچه بیشتر و بازشناساندن این میراث کهن علمی تاکید کرد.
در پیش رو یادداشتی از دکتر ولایتی است که در آن نحوه تشکیل، اهمیت و جایگاه جندی شاپور تشریح شده است.

□□□

قدیمی‌ترین و مؤثرترین مرکز علمی گسترده و تأثیرگذار در جهان جندی شاپور بود که در سال ۲۷۱ میلادی تأسیس گردید.

با توجه خاصی که شاپور به این شهر داشت جندی شاپور به سرعت از بزرگ‌ترین و معتبرترین شهرهای ایران شد و دیری نگذشت که به‌صورت مرکز عمده عطر و دارو و نیز نساجی درآمد و یک کارگاه سلطنتی نیز به همین منظور در آنجا دایر شد. شاپور دستور بنای بیمارستان بزرگی در جندی شاپور را صادر کرد و پس از هفت سال تلاش در این راه سرانجام به آرزوی دیرین خود رسید و با شور و شوقی فراوان آن را افتتاح کرد و هزاران دانشجوی ایرانی، رومی، یونانی، سوری، عرب و هندی برای دانش‌اندوزی به شهر جندی شاپور روی آوردند. به‌زودی، تعداد دانشجویان بالغ بر ۵ هزار تن شد و آوازه دانشگاه جندی شاپور در سراسر جهان آن روز پیچید و شهر جندی شاپور به‌صورت یک شهر دانشگاهی کامل درآمد و پرتو دانش از هر گوشه این شهر عظیم بر اطراف و اکناف جهان تابیدن گرفت (نخعی، همان، ص ۱۴۳).

جندی شاپور شهری بود که با مشورت و به‌کارگیری معمارانی که در بین اسرای رومی در جنگ بین شاپور اول و والارین امپراتور روم شرقی(یزانئس) اسیر شده بودند با درایت شاپور در ساخت این شهر نقش اساسی ایفا کردند. شاپور بعد از تأسیس آن شهر و دانشگاه به اقدام‌های بسیار موقفی دست زد که خدمت بزرگی به ایران بود ولی اشکال کار ساسانیان و دیگر سلسله‌های قبل از اسلام این بود که فقط به طبقات ممتاز اجازه تحصیل می‌دادند که این طبقات عبارت بودند از مورخان، اشراف، موبدان زردشتی، نظامیان و دهقانان (خرده مالکان). اکثر مردم که بیش از ۹۰ درصد بودند جزء هیچ طبقه‌ای نبودند و لذا از امتیازات خاص گروه‌های متعلق به طبقات شناخته‌شده محروم بودند. در ایران با توجه به اختلاف اقالیم انواع گیاهان می‌رویبود؛ در تاریخ و دوران قدیم نیز مردم ما از گیاهان دارویی در درمان استفاده می‌کردند و به این امر شهره بودند. پس بخش داروسازی دانشگاه جندی شاپور عمدتا به دست متخصصان ایرانی رونق گرفت، (در ایران حدود ۱۸۰۰ نوع گیاه موثر در درمان وجود دارد).

در آن زمان یکی از اسقف‌های مسیحی به نام نسطوریوس که در حقیقت مسیحی موحد بود، عده‌ای از اساتید حوزه‌های مختلف علم به‌خصوص اسکندریه به او پیوستند و این امر موجب شد که نسطوریوس و پیروان موحدش توسط شورای کلیساهای ییزانئس از عالم مسیحیت اخراج شوند. نکته جالب اینکه عمده این مسیحیان موحد که از علما و دانشمندان عصر خود بودند در حقیقت به نفی بلد تن دادند و به رها و نصیبینی که عملا حد شمال غربی ایران بود پناه بردند و این در زمان انوشیروان بود و خوشبختانه توسط او به عنوان اساتید جندی شاپور به کار گرفته شدند.

چند گروه نامدار در بین نسطوریان بودند که پسر بعد از پدر جانشین وی می‌شد و عملا علوم موجود را نسل به نسل منتقل می‌کردند؛ بعضی از اینها با یکدیگر پیوند نسبی داشتند. از مهم‌ترین خانواده‌های صاحب علم و تجربه کسانی بودند که در پزشکی بد طولایی داشتند مثل خاندان بختیشوع و ماسویه. در هنگام ورود اسلام به ایران اهالی این شهر دانشگاهی بسیار علاقتانه عمل کردند، به این ترتیب که به فرمانده نیروهای مسلمان پیام دادند که

چه خبر از دانشگاه

۱۱۲ موسسه آموزشی غیردولتی

تعطیل شدند

سیدرسول عمادی، مدیرکل آموزش غیردولتی وزارت علوم، تحقیقات و فناوری با بیان اینکه اکنون اطلاعات کافی در اختیار داریم، تصریح کرد: تعداد موسسات ۲۴۵ موسسه غیردولتی است که از این تعداد ۱۱۲ موسسه منحل شده است. ضمن اینکه روند آمایش موسسات ادامه دارد و موسسات متخلف که به شکل جعلی تعدادی دانشجو دارند اما در واقع تعداد دانشجویان آنها بسیارکم است، ساماندهی می‌شوند.

وی با تأکید بر شفاف عمل کردن این مدیریت در آمایش موسسات غیردولتی اظهار داشت: «به‌طور حتم به مشکلات موسساتی که قوانین را در مورد کارمندان و اعضای هیات علمی رعایت نمی‌کنند نیز رسیدگی می‌شود.» عمادی با اشاره به اهمیت برگزاری دقیق کلاس‌ها در موسسات آموزش عالی غیردولتی نیز گفت: «اگر دانشجویی وقت ندارد سر کلاس برود باید به جای آموزش غیردولتی در آموزش مجازی تحصیل کند.»

وی با اشاره به لزوم حمایت از موسسات غیردولتی نیز تأکید کرد: «موسسات فاقد مشکل باید حفظ شوند، همچنین در سال ۱۴۰۳ باید اقتصاد آموزش عالی غیردولتی را پیگیری و این بخش را به کارآفرینان و صنایع متصل کنیم.» مدیرکل آموزش غیردولتی وزارت علوم افزود: «همایشی در دانشگاه علم و فرهنگ در سال ۱۴۰۳ برگزار می‌شود و همه چالش‌های آموزش غیردولتی را در آن بررسی می‌کنیم.» عمادی ادامه داد: «کمیسیون پایش وزارت علوم ارتقا یافته و امروز اگر موسسه‌ای در جلسه کمیسیون رای منفی مبنی بر انحلال بگیرد، باز هم موسسه به مدت ۱۰ روز وقت دارد از خود دفاع کند.»

پیام دکتر ولایتی پیرامون عظمت بزرگ‌ترین مرکز علمی ایران باستان

جندی شاپور چگونه به «چهارراه علوم» جهان تبدیل شد؟

ما نمی‌خواهیم بجنگیم و جزیه می‌دهیم و لذا شهر، دانشگاه، اساتید و دانشجویانش بدون دغدغه به کار خود ادامه دادند. در نهایت جندی شاپور به بعد از اسلام منتقل شد و کاملا مورد استقبال مسلمانان قرار گرفت و بعضی از اقدامات پزشکان در درمان و معالجه بیماران که بسیار ارزشمند بود خیلی زود جایگزین همه روش‌های ساده و ابتدایی گردید.

برای مثال می‌توان به معالجه هارون الرشید توسط جبرائیل بن بختیشوع و یا معالجه منصور خلیفه عباسی توسط جورجیس از پزشکان بیمارستان جندی شاپور، اشاره کرد که موجب گردید پزشکان جندی شاپور ارزش و ارج بیشتری پیدا کنند.

بیت‌الحکمه در قرون اول و دوم در بغداد ساخته شد که به تدریج همانند جندی شاپور با وسعتی بیشتر شکل گرفت. ولی تأسیس بیت‌الحکمه موجب نشد که سیر و ترقی علم به‌خصوص پزشکی در ایران متوقف شود بلکه شواهد معتبری وجود دارد که پزشکی و فلسفه به رشد خود ادامه دادند.

بزرگانی چون ابوماهر شیرازی، علی بن عباس اهوازی، ابوالحسن طبری، ابن مندویه اصفهانی، ابن ابی‌صادق نیشابوری، سید اسماعیل جرجانی، علی بن رین طبری و در راس همه محمد بن زکریا رازی، نه‌تنها سنت پزشکی جندی شاپور را حفظ کردند بلکه به آن افزودند. محمد بن زکریای رازی در کتاب الحاوی فی الطب و کتاب منصوری حدود ۲۰۰ بار به اصحاب جندی شاپور استناد می‌کند و آن استناد این است که می‌گوید: (قال الخوز) که به تبعیت از دانشگاه جندی شاپور می‌باشد.

پزشکان ایرانی بعد از اسلام فقط خود را منحصر به استفاده از میراث جندی‌شاپور نکردند، بلکه بزرگانی مثل علی بن رین طبری به مقدار زیادی از منابع پزشکی هندی با ترجمه از سانسکرند به زبان عربی استفاده کردند. نتیجه‌اینکه دانشمندان متعددی از ملل مختلف با زبان خود در چهارچوب فرهنگ علمی خود(پزشکی و فلسفه) تدریس می‌کردند و نکته مهم این است که دانشجویان جندی شاپور می‌باید با زبان‌های پهلوی، سانسکریت، یونانی، سوریانی و عربی آشنا می‌بودند تا از هر یک به زبان خود تدریس می‌کردند بتوانند استفاده کنند. نکته مورد اهمیت این بود که در حقیقت ساخته شدن بیت‌الحکمه موجب شد که دانشمندان اغلب ایرانی به بیت‌الحکمه رفتند و این محل تعلیم و تعلم مرکزی برای کل جهان اسلام گردید.

مورخان بزرگ تاریخ اسلام راجع به وجود جندی‌شاپور به عنوان یک مرکز علمی مهم در قبل و بعد از ظهور اسلام نام برده‌اند.

حمزه اصفهانی، مؤلف کتاب (سنی الملوک الارض) می‌نویسد در زمان شاپور اول این شهر به دستور وی توسط اسرای رومی ساخته شد که معنای آن در پارسی (اندیون: نام انطاکیه) و به معنای شهری بهتر از انطاکیه است. محمدبن جریر طبری نیز در کتاب الرسل الملوک به همین معنی اشاره کرده است. یاغوت حموی در کتاب معجم البلدان و مسعودی در مروج الذهب و معادن الجواهر این وجه تسمیه را تایید می‌کنند. دیگر مورخان معتبر نیز کم و بیش به این نام و چگونگی تاریخ شکل‌گیری شهر و دانشگاه جندی شاپور تایید کردند. ابومنصور محمد بن عبدالملک ثعالبی «قطعی مورخ مصری در اخبار الحکما و معاصران سریرل الگود در کتاب تاریخ پزشکی ایران تأسیس شهر جندی شاپور را حتی قبل از ورود آریایی‌ها به ایران اشاره کرده است. دیری نگذشت که سیل دانشمندان، از پزشکان و داروسازان و فیلسوفان ملل گوناگون رهسپار جندی شاپور شدند، چنان‌که در کمتر از ۱۰ سال بیش از ۱۰۰ دانشجوی پزشکی و فلسفه از کشورهای یونان و روم و سیسیل و مصر و بین‌النهرین و نیز از هند و چین به جندی شاپور وارد شدند. شاپور مقدم آنان راگرامی داشت و با مزایایی بیش از آنچه در سرزمین خود دریافت می‌داشتند از آنان استقبال کرد. این خیل عظیم دانشمندان در جندی‌شاپور به اعتبار مراکز علمی آن افزود، چنانکه نه‌فقط مراکز و حوزه‌های پزشکی آن از دیگر مراکز علمی پیشی گرفت، بلکه گام بزرگی برای تأسیس دیگر مراکز علمی مثل فلسفه و حکمت و ریاضی و نجوم و فیزیک در آنجا شد. شهر جندی شاپور پس از یک دوره کوتاه از شکوه و جلال در زمان هرمز دوم ساسانی (حکومت: ۳۰۹ - ۳۲۲ م) چون دیگر پایتخت رزمستانی نبود و تا اندازه‌ای از رونق افتاد، ولی شاپور دوم (ذوالکثاف) دوباره آن را رونق بخشید و این شهر در عصر انوشیروان به اوج عظمت و شهرت خود رسید. دانشگاه جندی شاپور و موسسات علمی و سازمان‌های وابسته به آن در طی ۵۲ سال دوران زمامداری شاپور دوم (ذوالکثاف؛ حکومت: ۳۷۹ - ۳۹۰ م) و پادشاهی انوشیروان (خسرو اول؛ ۵۷۹ - ۵۹۱ م؛ حکومت: ۵۷۹ - ۵۸۱ م) به یکی از سازنده‌ترین و معتبرترین

مراکز پزشکی و علمی جهان تبدیل شد. حوزه‌های فلسفه و حکمت در جندی شاپور آن چنان اوج گرفت که عظمت آن تا سال ۹۰۰ م در افواه مردمان شرق و اقوال غربیان پایدار ماند. دانشگاه جندی شاپور را در دوران شاپور دوم «چهارراه علوم» و آن را میراثی از فرهنگ و دانش در تاریخ تمدن ایران و اسلام در نهایت در تاریخ تمدن کل جهان می‌دانند (جباری، ۱۳۸۰، صص ۳۸- ۳۷) مرکز علمی جندی شاپور در قرن ششم میلادی و مقارن با تولد پیامبر ختمی مرتبت حضرت محمد مصطفی(ص) در اوج عظمت خویش بود (پراون، ص ۵۳؛ سزگین، ج ۳، ص ۲۴۴؛ فرهمند، همان، ص ۹)

پس از ورود مسلمانان به ایران جندی شاپور از خطر جنگ و درگیری‌های

خونین به کنار ماند و هیچ آسیمی متوجه شهر و مردم فرهیخته آن نشد. در روایت، رد پایی از هوشمندی ویژه اهالی جندی شاپور دیده می‌شود که هنوز، پس از قرن‌ها و از لابه‌لای سطور متون تاریخی، احتمال سیاست‌ورزی و تدبیر

بزرگان جندی شاپور از آن نمایان است.

ظهور آفتاب عالم‌تاب اسلام و فراگیر شدن این دین الهی در سراسر منطقه، نیز هم‌زمان با رویداد مهم دیگری در تاریخ اعتقادی منطقه بود و آن، رانده شدن و محکومیت فرقه‌های مسیحی نسطورئ^۱ و یعقوبی سریانی زبان شام به الحاد از سوی شاخه‌های بزرگ، غالب و قدرتمند دیگر مسیحی بود. پیروان این دو فرقه مسیحی برای در امان ماندن از آسیب هم‌کیشان شان، همان‌طور که در دوران ساسانی ایران راما من خود می‌دانستند، بنابه عادت مالوف به سرزمین ایران که دیگر در قلمرو سرزمین‌های اسلامی قرار گرفته بود، مهاجرت کردند (رش؛ ۱۳۸۱، ص ۹۶). جهان مسیحیت در آن روزگار از درون گرفتار مناقشات کلامی و اختلافات عقیدتی شده بود و می‌کوشید که راه خود را به سوی افق‌های دوزبر بگشاید (مجتبایی، ۱۳۶۶، ص ۱۹). در مقابل امتیح که مسلمانان برای این حضور دانشمندان مسیحی مهاجر در زیر چتر اسلام در سرزمین‌های اسلامی فراهم می‌آورد، آنها هم متقابلا فایده‌های فراوانی به جامعه مسلمانان می‌رساندند. آنان که سریانی‌زبان بودند و بعضا با زبان یونانی آشنایی داشتند با سکونت در سرزمین‌های اسلامی زبان عربی را به‌عنوان زبان میانگان ممالک اسلامی فراگرفتند و به ترجمه متون علمی یونانی و سریانی همت گماشتند.

مرکز علمی جندی شاپور استادان و دانشجویان فراوان و مبرزی داشته که در زمینه‌های گوناگون علمی مشغول به تحقیق و تعلیم و تعلم بودند و در موضوعات گوناگون آثار علمی و کتاب‌هایی از خود به جای گذاشتند. این تلاش و کوشش بسیار دانشمندان و دانشجویان در فضای ارزشمند اسلامی بسیار قوت گرفت زیرا هیچ محدودیتی برای دانشجویان طالب علم وجود ندارد بلکه برعکس خلاف سیستم خشک طبقاتی عهد ساسانی مردم همگی در آموختن علم در جندی شاپور آزاد بودند.

به‌عنوان مثال: تعداد پزشکان درجه اول تاریخ پزشکی در زمان حاکمیت اسلام چند ۱۰ برابر بیشتر از قبل از اسلام بود. بسیاری از مبانی ریاضیات توسط افرادی که با استعداد ولی از لحاظ مادی در طبقات فرودست بودند، رشد کردند. از پزشکان موجود در ایران و سایر کشورهای اسلامی که توانستند فلک را سقف بشکافند و در طرخی نو دراندازند و هیچ‌کدام از آنها متعلق به طبقات ممتاز نبودند. همانند محمد بن زکریای رازی، ابن سینا، ابو ماهر شیرازی، ابوالحسن طبری، علی بن عباس اهوازی، ابن‌مندویه اصفهانی، سید اسماعیل جرجانی، ابن ابی‌صادق نینسابوری، ابن الیاس شیرازی، ابن نفیس دمشقی و ابوالقاسم زهراوی یکی از بزرگ‌ترین جراحان تاریخ پزشکی و ابن جزار قیروانی و بهاء‌الدوله رازی، زین‌الغطار شیرازی، عقبلی خراسانی و …… اما تعداد ریاضی‌دانان، منجمان و فیلسوفان قبل از اسلام قابل مقایسه با بعد از اسلام نیست. برای نمونه محمد بن موسی خوارزمی پایه‌گذار علم جبر و بنی موسی بن خراسانی و منجم ابوریحان بیرونی، ابوسعید سجزی، ابن‌حشیم بصری و ابانصر فارابی و خواجه نصیرالدین طوسی، بهمن یاربن مرزبان آذربایجانی و اگر بخواهیم همه بزرگان علم و معرفت را در تاریخ اسلام و ایران قرار دهیم باید چند جلد کتاب بنویسیم. جمعیت استادان و دانش‌آموختگان این دانشگاه بسیار بود و در نتیجه تالیفات و ترجمه‌های ایشان نیز بسیار بود (تاجبخش، ص ۱۶). جندی شاپور با توانمندی کامل حیات فرهنگی خود را نه‌تنها در دوران ساسانی استوار نگاه داشت بلکه تا دو سه قرن پس از اسلام نیز به کار علمی خود ادامه داد و موراثت کهن فرهنگی ملت‌های جهان را نگاه داشت و در دوران آرامش، و دانشمندان جهان اسلام بازسپرد (تکمیل همایون، ۱۳۸۴، ص ۶۹) جندی شاپور در دوران پس از اسلام تأثیر خود را در علوم مرسوم دوران اسلامی گذاشت و بار دیگر احیا شد. علت ضرورت استفاده از زبان سانسکریت این بود که بزبوهی از هند تعدادی از اساتید را به جندی شاپور آورد

۷۰ درصد سند آمایش آموزش عالی

اجرایبی شده است

قاسم عموعابدینی، معاون آموزشی وزیر علوم، تحقیقات و فناوری گفت: «طی دو سال گذشته ولت سیزدهم، ۷۰ درصد سند آمایش آموزش عالی اجرا شده است و ۳۰ درصد بقیه در سال بعد اجرا می‌شود.»

وی اولویت‌های این معاونت را برشمرد و گفت: «گسترش هدفمند و آمایش آموزش عالی، محتوای رشته‌های تحصیلی، بهره‌وری و نظام جدید سنجش و پذیرش شاگردپرووری ارتقای توان مهارتی و اشتغال‌پذیری دانشجویان گذر به دانشگاه حکمت بنیان ۶ اولویت اصلی این معاونت است.» استاد دانشگاه تهران در ادامه اقدامات پیش‌رو را شامل تغییراتی در دوره دکتری برای جذب بهتر استعداد‌های درخشان و آمایش کدرشته‌های محل‌ها دانست و گفت: «تدوین و بازنگری ۹۰۲ برنامه درسی، تدوین نظام جامع کشاورزی و منابع طبیعی تدوین نظام جامع فنی و مهندسی، ابلاغ آیین‌نامه، تدوین و بازنگری برنامه‌های درسی نیز در سال گذشته انجام شده است. بازنگری تمام رشته‌های دوره کارشناسی نیز درحال انجام است.» عموعابدینی نتیجه اقدامات صورت‌گرفته طی دو سال گذشته در این معاونت را برشمرد و تصریح کرد: «رشد ۵۹٫۸ درصدی پذیرش استعداد‌های درخشان در مقطع دکتری در دولت سیزدهم و رشد ۱۳ درصدی پذیرش استعداد‌های درخشان در کارشناسی ارشد در این دوسال محقق شده است.» وی با اشاره به اولویت‌های این معاونت مبنی بر شاگردپرووری، ارتقای توان مهارتی و توسعه اشتغال‌پذیری، گفت: «گسترش انواع دروس مهارتی نیز اولویت ما بوده است. در این راستا آیین‌نامه بسته درسی مهارتی اشتغال‌پذیری در شورای عالی اشتغال تهیه شده و در دوامه آینده ابلاغ می‌شود.»

جهان تبدیل شد؟

و پیروان نسطوریوس به زبان یونانی و سوریانی تدریس می‌کردند. با این تفاسیر و نکات برجسته در مورد دانشگاه جندی شاپور باید گفت که در هیچ جایی از جهان اینچنین تجمع دانشمندان وجود نداشته و در زمان خود بی‌نظیر بود.

پی‌نوشت:

۱- اگرچه بیشتر نویسندگان به هنگام سخن‌گفتن از مکتب علمی جندی شاپور تنها به نقش این مرکز در پزشکی سخن گفته‌اند، اما قراین و دلایل متقن تاریخی چون وجود زیخ شهریار در اواخر دوران ساسانی (کراچکوفسکی، ۱۳۷۹، ص ۵۴) از رواج نجوم و ریاضی و احتمالا کیمیا در این مرکز حکایت دارد. اولیبری (ص ۱۱۲) به وجود رصدخانه‌ای در جندی شاپور اشاره کرده و ابن اثرا نشان‌ه پیروی جندی شاپور از دارالعلم اسکندریه دانسته است و نیز احتمال می‌دهد که ایرانیان معلومات ریاضی و نجومی خویش را از هندیا ب برگرفته باشند (اولیبری، همان، ص ۲۴۴). در باب کیمیا نیز نظر به گسترش قطعی آن در دوران ساسانی نقش مکتب جندی شاپور در انتقال این هنر به دوران اسلامی محتمل می‌نمایند (نصر، ۱۳۶۳، ص ۳۵۹)؛ به‌گونه‌ای که روسکا به‌رقم موضوع انکارآمیزش در این زمینه به وجود نام‌های کیمیایی ایرانی در اشعار خالد بن یزید اشاره دارد (سزگین، ج ۳، ص ۲۴۵؛ فرهمند، همان، صص ۱۰- ۱۱)

۲- نسطوریوس Nestorius (- حدود ۴۳۹ م) به‌طریق قسطنطنیه، با اعلام برائت از عقیده تثلیث، اعتقاد به خدای یگانه را به‌عنوان باور اصلیل مسیحی اعلام کرد. پیروان وی را نسطوریان نامیده‌اند (نجم‌آبادی، ج ۲، ص ۱۴۴؛ اخوان اقدم، ۱۳۹۰- ب، ص ۵۸۶). کلیسای مسیحی ایران عهد ساسانی تعلیم نسطوریوس را پذیرفت و حکم محکومین وی را که از سوی دیگر مسیحیان مطرح شده بود رد کرد (زنان، ۱۳۶۶، ص ۱۲۴)

۲۰۰ دانشگاه مجوز جذب دانشجوی بین‌الملل دریافت کرده‌اند

هاشم داداش پور، معاون وزیر علوم، تحقیقات و فناوری و رئیس سازمان امور دانشجویان در دومین جشنواره جایزه ملی فزیا که در سالن همایش‌های بین‌المللی دانشگاه شهیدبهشتی برگزار شد، گفت: «یکی از برنامه‌های هفتم توسعه، جذب ۳۴۰ هزار دانشجوی بین‌الملل در یک برنامه پنج‌ساله است.» رئیس سازمان امور دانشجویان با بیان اینکه بیش از ۲۰۰ دانشگاه مجوز جذب دانشجوی بین‌المللی از وزارت علوم دریافت کرده‌اند، تصریح کرد: «مواع شناختی، نهادی و قانونی نباید بر سر راه جذب دانشجویان بین‌الملل وجود داشته باشد، بنابراین زمانی که صحبت از دسترسی به مرجعیت علمی از طریق جذب دانشجویان بین‌المللی می‌کنیم باید مواع را نیز از مسراه تحقیق این‌ململی از وزارت علوم دریافت کرده‌اند. تصریح انقلاب اسلامی است.» داداش پور گفت: «۹۰ درصد دانشجویان بین‌المللی که در ایران تحصیل می‌کنند از کشورهای افغانستان و عراق هستند که نشان می‌دهد فقط روی این دو کشور تمرکز داشته‌ام، در صورتی‌که ۱۹۳ کشور وجود دارد که ما می‌توانیم درخصوص جذب دانشجویان بین‌المللی روی آنها تمرکز داشته باشیم.» رئیس سازمان امور دانشجویان با بیان اینکه باید تفاوت فرهنگی میان کشورها را ببینیم، تأکید کرد: «هر دانشجویی که از هر کشوری وارد ایران می‌شود با مختصات کشور خود در این کشور حضور پیدا می‌کند، باید هرچقدر می‌توانیم ظرفیت‌ها را برای حضور آنها ایجاد کنیم تا شاهد افزایش جذب دانشجویان خارجی باشیم.» داداش پور با بیان اینکه باید به روان کردن جذب دانشجویان بین‌المللی کمک کنیم، اظهار کرد: «زبان فارسی، زبان ارتباط است، در شورای انقلاب فرهنگی به اعضا رسیده که براساس آن دانشجوی بین‌المللی می‌تواند علاوه بر زبان فارسی از زبان دوم نیز بهره‌مند شود، بنابراین باید از ظرفیت دانشگاه‌ها برای آموزش زبان فارسی استفاده کنیم.»